

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 28. europaudvalgsmøde

Dato: fredag den 8. april 2022

Tidspunkt: kl. 08.45

Sted: vær. 2-133

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Henrik Møller (S), næstformand, Jens Joel (S), Theis Kylling Hommeltoft (S), Anne Sophie Callesen (RV), Søren Egge Rasmussen (EL), Christoffer Aagaard Melson (V), Kim Valentin (V) og Katarina Ammitzbøll (KF).

Desuden deltog: Klima-, energi- og forsyningsminister Dan Jørgensen og udenrigsminister Jeppe Kofod.

Henrik Møller fungerede som formand under hele mødet.

Punkt 1. Siden sidst:

a) Forslag om ændring af forordning om foranstaltninger til opretholdelse af gasforsyningssikkerheden og forordning om betingelserne for adgang til naturgastransmissionsnet ("opfyldning af gaslagre")

KOM (2022) 0135

EUU alm. del (21) – bilag 433 (kommenteret dagsorden)

Klima-, energi-, og forsyningsministeren: Jeg vil gerne give udvalget en tidlig orientering om Kommissionens forslag om revision af to forordninger om henholdsvis foranstaltninger til opretholdelse af gasforsyningssikkerheden og om betingelserne for adgang til naturgastransmissionsnettet. Forslaget kan i korte termer kaldes for gaslagerforslaget, da det omhandler opfyldning og certificering af EU's gaslagre.

Forslaget er fremsat den 23. marts 2022. Det er forventningen, at forslaget vil blive behandlet hurtigt i Rådet og i Europa-Parlamentet, da forslaget skal gælde allerede fra i år. Jeg har derfor fundet det mest hensigtsmæssigt at orientere jer om forslaget nu, inden jeg senere kommer over for at forelægge sagen til forhandlingsoplæg.

Forslaget er fremsat i forlængelse af Kommissionens REPowerEU-meddelelse. Forslaget har til hensigt at imødekomme nogle af de udfordringer, som den aktuelle geopolitiske situation har skabt for EU's gasforsyningssikkerhed.

Konkret indeholder forslaget et krav om, at medlemsstaterne med gaslagre skal sikre, at deres gaslagre er fyldt 80 pct. pr. 1. november 2022 og minimum 90 pct. fra 2023 og fremefter. Forslaget

lægger også op til, at byrderne ved de obligatoriske fyldningskrav skal deles mellem medlemsstater med gaslagre og medlemsstater uden gaslagre. Danmark har to gaslagre og vil derfor skulle opfylde krav om at oplagre et minimum af gasmængder pr. 1. november 2022. De danske gaslagre er i øjeblikket fyldt knapt 40 pct.

Fra regeringens side er vi generelt positive over for formålet bag forslaget, da forslaget i lyset af Ruslands invasion af Ukraine vil bidrage til at styrke forsyningssikkerheden i EU frem mod de kommende vintre. Vi er dog ved at analysere forslaget og dets konsekvenser nærmere med henblik på at få fastlagt en endelig holdning.

Jeg forventer at vende tilbage til udvalget med henblik på at drøfte sagen mere detaljeret, så snart det er muligt.

Kim Valentin: Hvis vi kigger lidt tilbage i tiden, hvordan ville de foreslåede regler så have influeret på den måde, vi har ageret på indtil videre? Ville det være meget svært at opfylde kravene? I øvrigt er Venstre enig i, at det er en god idé.

Klima-, energi- og forsyningsministeren: Historisk har opfyldningen af lagrene været meget markedsdrevet. Det handler meget om prisen på gas, og hvad der kan betale sig. Man vil normalt ikke fylde lagrene mere op, end hvad man helt umiddelbart har behov for, når priserne er meget høje. Men på trods af at priserne er ganske høje, står vi nu altså i en situation, hvor det er nødvendigt at fylde op.

Jeg er ikke helt sikker på, at jeg forstår spørgsmålet. Hvis man havde indført det for 5 år siden, ville det bare have betydet, at man havde fyldt gaslagrene mere for 5 år siden. Det havde været billigere, for der var priserne ikke så høje, så på den måde havde det været godt. Omvendt er der også en balance i, hvor meget man vil lagre, hvis det ikke er nødvendigt. Normalt er lagrene fyldt omkring 80 pct., og forslaget vil betyde, at vi skal op på omkring 90 pct. Jeg ville ikke have anbefalet det, hvis ikke vi havde stået i den nuværende unikke situation. Normalt er det meget klogt, at vi har ligget, cirka hvor vi har ligget, men situationen er desværre, som den er. Vi heller ikke færdige med at gennemanalysere det, og jeg kommer også tilbage til udvalget. I får selvfølgelig også notater sendt over, så snart vi har dem klar.

Punkt 2. Rådsmøde nr. 3866 (udenrigsanliggender) den 11. april 2022

EUU alm. del (21) – bilag 433 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren: Alle punkter forelægges til orientering.

1. Russisk aggression mod Ukraine

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3866 – bilag 1 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (21) – bilag 445 (fortroligt notat vedr. sanktioner mod Rusland)

Udenrigsministeren: Jeg forventer endnu en bred drøftelse med fokus på sanktioner, vores fortsatte støtte til Ukraine og isolationen af Rusland.

Rusland fortsætter sin uacceptable angrebskrig. Jeg er dybt chokeret over de voldsomme beretninger og billeder af dræbte civile i Butja. Derfor støtter regeringen fuldt op om, at sagen kommer for Den Internationale Straffedomstol (ICC). Der skal placeres et ansvar.

Samtidig skal vi videreføre vores indsats med at gøre krigen så omkostningsfuld som muligt for Putin. Som jeg har orienteret udvalget om skriftligt, er der blevet fremsat forslag om en femte pakke sanktioner over for Rusland, som forventes vedtaget senere i dag.

Jeg er meget tilfreds med, at rigtig mange af de danske forslag er med i den nye pakke. Det gælder bl.a. sanktioner på kul, forbud mod vejgodstransport i EU for russiske og belarusiske fragtfirmaer og et eksportforbud af jetbrændstof til Rusland. Det er også lykkedes at komme igennem med et anløbsforbud for russiske skibe i EU-havne, hvilket er rigtig positivt. Forbuddet vil gælde skibe under russisk flag og er dermed en anelse mindre bredt, end der oprindeligt var lagt op til. Men der er stadig tale om et vigtigt tiltag, som vi har kæmpet aktivt for, og som der indtil for få dage siden ikke var udsigt til, at vi ville komme igennem med.

Vi bidrager også aktivt til arbejdet med at lukke smuthuller i de allerede eksisterende sanktioner. Derfor er vi i gang med at undersøge mulighederne for igennem EU at kunne imødegå russiske oligarkers brug af tredjelande til omgåelse af EU-sanktioner.

Ud over de brutale konsekvenser, krigen har i Ukraine, bliver dens negative indvirkning på regionen stadig mere tydelig. Derfor vil vi også fokusere på udviklingen og mulighederne for støtte til Moldova og Georgien. Danmark yder bl.a. et substantielt bidrag til Moldovas håndtering af flygtninge fra Ukraine. I slutningen af sidste uge besøgte jeg Georgien sammen med flere folketingsmedlemmer. Ud over at mødes med den georgiske præsident, Salome Zourabichvili, premierminister Irakli Garibashvili og udenrigsminister Ilia Darchiashvili besøgte vi også den georgiske kontaktlinje i Sydossetien.

Dermed fik vi et førstehåndsindtryk af, hvor udsat Georgien er over for russisk indflydelse og trusler. Det gav os samtidig lejlighed til klart at udtrykke støtte til Georgiens afvisning af det russiske forslag om en ulovlig folkeafstemning i Sydossetien.

Dertil forventer jeg, at vi på mødet vil drøfte udfordringerne omkring den fødevareusikkerhed, der følger af Ruslands invasion af Ukraine. Nordafrika og Mellemøsten importerer over 50 pct. af deres korn fra Ukraine og Rusland, og i en række af verdens fattigste lande mærker man prisstigningerne hårdt.

Fra dansk side støtter vi op om diverse tiltag, der kan bidrage til at mindske de negative konsekvenser af de stigende fødevarepriser og den stigende fødevareusikkerhed, herunder især for de i forvejen hårdt ramte lande, der allerede er afhængige af fødevareassistance.

I forlængelse heraf vil vi også drøfte Ruslands forsøg på at sprede misinformation om, at den begyndende fødevaremangel og energikrise skyldes Vestens sanktioner. Den fortælling skal vi klart imødegå. Det er vigtigt, at vi rækker ud til tredjelande og forklarer den rette sammenhæng. Vi må også fortsætte arbejdet for at fastholde den brede internationale afstandtagen fra Ruslands invasion af Ukraine, der indtil nu har været tydeligt manifesteret i FN. Den må ikke tages for givet, selv om afstemningen i går om suspension af Ruslands medlemskab af FN's Menneskerettighedsråd forløb positivt. Der skal løbende arbejdes hårdt på den globale koalition.

Endelig forventer jeg, at den fortsatte støtte til Ukraine vil være genstand for vores drøftelser. Der ses lige nu på muligheden for at øge militær støtte til Ukraine yderligere igennem den europæiske fredsfacilitet. Herudover blev EU's stats- og regeringschefer på deres seneste møde enige om at forberede etablering af en solidaritetsfond for Ukraine, der kan samle den internationale indsats for genopbygning. Når der foreligger mere klarhed omkring fonden, vil vi naturligvis se på, hvordan Danmark kan bidrage.

Det er klart, at der også vil være fokus på håndtering af de mange flygtninge og internt fordrevne. I den forbindelse har kommissionsformand Ursula von der Leyen og Canadas premierminister, Justin Trudeau, indkaldt til støttekonference i morgen, hvor statsministeren vil repræsentere Danmark.

Kim Valentin: Der er lidt malurt i bægeret, da Ungarn ikke ville tilslutte sig de sidste sanktioner. Hvordan påvirker det stemningen, og hvad gør man for at få Ungarn med? Ungarns genopretningsplan er stadig ikke godkendt, fordi de ikke har opfyldt EU's krav. Kan man forestille sig, at de bliver kørt lidt ud på sidelinjen, hvis de ikke går med?

Theis Kylling Hommeltoft: Vi hører vi om krigsforbrydelser fra den ene side, og nu dukker de muligvis op fra den anden side. Det er meget vigtigt, at vi har en lige så klar holdning til det, især når vi støtter den ene side med våben og penge. Vi er nødt til at stå meget fast på de værdier og den moral, som ligger her også, og det betyder nultolerance. Det er vi nødt til at forfølge lige så hårdt, som vi gør på den anden side.

Udenrigsministeren: Til Kim Valentin: Vi forventer bestemt, at Ungarn og Viktor Orbán bakker op om den femte pakke af sanktioner. Jeg har noteret mig, at han sagt noget om olie og gas, men det er ikke en del af pakken. Det er derimod kul, og jeg er rigtig glad for, at vi nu tager hul på sanktioner på energiområdet, for det er Danmarks holdning, at vi skal have de hårdeste sanktioner, vi kan blive enige om i EU-kredsen. Dermed kan vi gøre Ruslands ulovlige og uprovokerede angrebskrig så omkostningsfuld for Rusland som overhovedet muligt. Jeg forventer, at Ungarn også er med i pakken, som forhåbentlig bliver vedtaget i dag.

Jeg kommer nærmere ind på diskussionen om f.eks. retsstatsprincipper under punkt 3, som er forelæggelsen af almindelige anliggender.

Til Theis Kylling Hommeltoft: Danmark tager fuldstændig afstand fra alle krigsforbrydelser, og regeringen ønsker selvfølgelig, at alle typer af krigsforbrydelser efterforskes. Derfor har vi konkret støttet ICC med 100.000 dollars til præcis de efterforskere, der efterforsker forbrydelser i Ukraine. Vi støtter også OSCE's såkaldte Moskvamekanisme for, at man kan få efterforskningsmissioner til Ukraine. Vi støtter indsamling af bevismateriale, dokumentation, vidneafhøringer osv.

Det er også vigtigt at sige, at det er russerne og ikke ukrainerne, der er årsagen til, at der er krig i Ukraine. Derfor kan krigen meget nemt stoppe, hvis Rusland indstiller deres ulovlige og folkeretsstridige angrebskrig og trækker deres styrker ud. Så vil der ikke foregå nogen krigsforbrydelser i Ukraine. Vi har ikke set en uprovokeret angrebskrig på europæisk jord i den størrelsesorden siden anden verdenskrig. Det er helt horribelt, og det er alene Rusland, der er ansvarlig for det.

Anne Sophie Callesen: Ministeren svarer, at Danmark ønsker alle potentielle krigsforbrydelser efterforsket, og det er jeg helt enig i. Det er klart, at vi alle sammen har et fælles standpunkt hvad angår krigen i Ukraine, og hvem der er ansvarlig for den. Men det undskylder ikke eventuelle krigsforbrydelser fra Ukraines side.

Jeg kan forstå, at der fra ICC er bedt om assistance til efterforskning af forbrydelser i Ukraine, og der er også sendt en anmodning, bl.a. til Danmark, med efterlysning af midler og sekunderede nationale eksperter. Er den anmodning besvaret?

Christoffer Aagaard Melson: Selvfølgelig skal vi også være efter vores venner og se på, hvad ukrainske soldater eventuelt begår af krigsforbrydelser. Men man skal også passe meget på, at man ikke sammenligner det, der foregår. Russerne begår voldsomme overgreb mod civilbefolkningen af en helt anden skala indtil videre end det, der er rapporteret for ukrainerne.

Udenrigsministeren: Til Anne Sophie Callesen: Det er utrolig vigtigt, at lande støtter ICC, og Danmark annoncerede for mere end 14 dage siden, at vi støttede med et ekstraordinært bidrag på 750.000 kr. til den enhed i ICC, der efterforsker krigsforbrydelser, forbrydelser mod den humanitære folkeret osv. i Ukraine. Vi undersøger også mulighederne for yderligere bidrag ud over økonomisk bistand også i form af sekunderet dansk personale til ICC. Anklageren fra ICC har allerede deponeret et hold af efterforskere til Ukraine og regionen og indledt efterforskningsaktiviteter. Der arbejdes desuden på at sikre eventuelt bevismateriale fra ukrainske krigsflygtninge, der kommer til Danmark. I den forbindelse udarbejdes en vejledning til politikredsene med henblik på at sikre, at politiet modtager og registrerer oplysninger og effekter korrekt med henblik på bevissikring af begåede krigsforbrydelser i forbindelse med krigen i Ukraine. Derudover er politiet i gang med at udarbejde informationsmateriale om, hvordan man skal forholde sig, hvis man er vidne til eller har været udsat for en krigsforbrydelse i Ukraine. Materialet vil blive oversat til ukrainsk, engelsk og russisk. Så vi prøver også den vej rundt at hjælpe.

2. Global Gateway

– Politisk drøftelse

JOIN (2021) 0030

Rådsmøde 3866 – bilag 1 (samlenotat side 4)

Rådsmøde 3807 – bilag 2 (skriftlig forelæggelse af 7/7-21)

Udenrigsministeren: Vi lever i en tid med historiske udfordringer for vores demokratiske værdier og samfundssyn. Derfor skal EU aktivt bruge sine økonomiske muskler og partnerskaber med omverdenen til at præge verden i en mere demokratisk og bæredygtig retning.

Grundtanken med strategien er på den ene side at tilbyde partnerlande en samarbejdsmodel, der har fokus på rettigheder og retsstatsprincipper, og på den anden side demonstrere over for investorer, hvordan demokratiske værdier giver sikkerhed og gennemsigtighed. Samtidig er strategien en investering i international stabilitet, internationalt samarbejde og udvikling.

Det er hensigten, at Global Gateway skal mobilisere op til 300 mia. euro mellem 2021 og 2027 ved hjælp af alle de finansielle instrumenter og udviklingsværktøjer, som EU råder over. Det skal understøttes af et stærkt engagement fra EU's medlemsstater og den private sektor. Konkret kan man f.eks. forestille sig investeringer i højhastighedsfiberkabler, rene transportløsninger, energieffektivitet, bæredygtige standarder og gode investeringsbetingelser.

Fra dansk side arbejder vi for mest muligt fokus på infrastrukturprojekter, der fremmer digital konnektivitet og ikke mindst bæredygtig grøn omstilling. Det er igennem udvikling af infrastruktur, som er ren, modstandsdygtig og forenelig med en nulemissionsfremtid, at vi kan tackle klimakrisen.

Katarina Ammitzbøll: Ministeren siger, at man lægger vægt på det digitale og infrastruktur, og det lyder rigtig interessant. Regeringen har ikke udarbejdet en digitaliseringsstrategi endnu, så det er interessant, at det prioriteres i den internationale sammenhæng, mens vi ikke synes, at det er prioriteret så højt herhjemme. Det er lidt en anden diskussion og nok ikke ministerens ressort.

Danmark har mange grønne styrkepositioner ud over det digitale. Vil man overveje at se på f.eks. energieffektiviseringen? Det er netop noget, hvor Danmark kan spille ind, og lige så vigtigt det er, at vi får udbygget den grønne energi, er det sandelig også, at vi kan spare på den. Det kunne også være udbygning af VE, varme, og også vand, som er et område, hvor Danmark normalt er rigtig dygtige.

Christoffer Aagaard Melson: Jeg er enig med ministeren i, at det er fornuftigt, at vi i EU ser på, hvordan vi kan påvirke vores omverden mere. Det er trist at se, hvordan Rusland med Wagner-gruppen og ganske få midler har kunnet destabilisere og påvirke lande i en autoritær retning i vores nærområder for ganske få midler. Hvor hurtigt regner man med, at man kan komme i gang med projekterne? Ser man på områder, hvor vi strategisk har behov for at skrue op for vores engagement for at kunne påvirke dem i en mere positiv retning og modvirke negative påvirkninger, som desværre i stigende grad forekommer fra andre lande?

Udenrigsministeren: Jeg er helt enig i Katarina Ammitzbølls pointer om den digitale infrastruktur. Jeg nævnte også grøn omstilling og specifikt energieffektivisering som vigtige projekter. Her har Danmark noget særligt at tilbyde, hvilket vi også understreger hele tiden.

Til Katarina Ammitzbøll og Christoffer Aagaard Melson: Jeg er meget enig med i, at EU's globale rolle er helt afgørende. Den er faktisk kun blevet mere vigtig efter Ruslands angreb på alle normer, regler og forpligtelser, som gælder, ikke bare i Europa, men også globalt. Det er vigtigt, at vi også globalt har en global gateway-strategi, fordi den bygger på, at konnektivitet på det digitale område, på grøn omstilling og på infrastrukturprojekter foregår efter demokratiske principper, med transparens og baseret i retssalen. Det er en model, som forebygger korruption, bekæmper misbrug og isolerer autokratiske styreformere. Som jeg ser det, er det en vigtig del af den værdikamp, der foregår i verden, og EU skal meget mere på banen.

Theis Kylling Hommeltoft spørger til de konkrete projekter. Den konkrete implementering af strukturen er endnu ikke helt på plads, men vi arbejder for, at medlemslandene skal have mest mulig medindflydelse. Det gælder både, hvad angår det geografiske fokus og indsatsområder. Forhåbentlig kan vi sætte de første projekter i gang i år. Danmark spiller central rolle, og vi har støttet det varmt.

Theis Kylling Hommeltoft: I den kommende tid med stigende energi- og fødevarerpriser risikerer en lang række styre at blive destabiliseret. Pakistan er i total tumult, og jeg tror, at der rigtig mange steder i verden kommer til at ske noget, som kan gå i den ene eller den anden retning. Taler man om et beredskab? Det er vel nu, vi for alvor kan gøre en forskel og skabe bånd til de lande, som i en eller anden grad arbejder med os i en positiv retning, og give dem en følelse af, at vi tænker på dem, når det er sværest. Er der en debat om, hvordan EU sørger for, at vores nærområder ikke går totalt i kaos i den kommende tid? Jeg er meget bange for, at det sker, når man hører historier om, at der ikke er mad tilbage i en lang række af de lande, der ligger lige uden for EU's grænser.

Udenrigsministeren: Jeg er meget enig i, at Ruslands krig er årsagen til den usikkerhed, der er i verden. Det gælder fødepriser og -forsyning, og det gælder på energiområdet. Det er med til at destabilisere rigtig mange steder i vores nærområder, men ikke mindst i Afrika, nogle af de aller-mest sårbare lande i verden. Det er et hoveddiskussionspunkt på mødet, hvordan EU kan gøre endnu mere og have en strategi for, hvordan vi afhjælper nogle af de udfordringer. Det er afgørende, at vi håndterer det i bredt samspil med vores partnere. Derfor støtter regeringen også op om Kommissionens plan for at styrke fødevarerikkerheden i Ukraine, bl.a. gennem sikring af transport og oplagringsfaciliteter. Regeringen støtter ligeledes arbejdet med, at adgangen til EU's markeder bevares og lettes på en fleksibel måde for både import og eksport fra ukrainske markeder. På globalt plan er det afgørende, at opgaven bliver løftet bredt og multilateralt. EU har bl.a. givet tilsagn om mindst 2,5 mia. euro i perioden 2021-2024 til internationale ernæringsmæssige samarbejder og flere initiativer er på vej.

Jeg er helt enig i det, som nævnes omkring nærområderne, der grænser op til Europa. Også her skal vi have et særligt fokus nu. Jeg var i Georgien i sidste uge og tidligere i Moldova. Vestbalkan og Nordafrika er en vigtig prioritet og også Nordafrika.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 3. Rådsmøde nr. 3867 (almindelige anliggender) den 12. april 2022

EUU alm. del (21) – bilag 433 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren: Jeg forelægger alle punkterne til orientering.

1. Konferencen om Europas Fremtid

– *Orientering fra formandskabet/politisk drøftelse*

KOM (2020) 0027

Rådsmøde 3867 – bilag 1 (sammenotat side 2)

Udenrigsministeren: Konferencen nærmer sig sin afslutning. Plenarforsamlingen d. 29.-30. april 2022 er den sidste, inden Konferencens bestyrelse skal udarbejde den endelige rapport, som forventes at blive præsenteret den 9. maj 2022.

Jeg forventer, at formandskabet på rådsmødet vil orientere om status for konferencen og den konkrete tilrettelæggelse af den afsluttende plenarforsamling. Derudover er det muligt, at der også er enkelte medlemslande, som vil knytte bemærkninger til de forslag, der for øjeblikket drøftes i konferencen.

Jeg har understreget mange gange, at mit fokus under hele konferencen har været på dialogen med borgerne om alle relevante politikområder. Jeg synes, det er positivt, at borgerne f.eks. har fremhævet den virkelige betydning af retsstatsprincippet. Der er også kommet andre gode anbefalinger fra borgerne på klima og på åbenhed – for bare at nævne et par stykker.

Det følger af regelsættet for konferencen, at institutionerne først efter konferencens afslutning skal tage stilling til opfølgningen. På det tidspunkt skal vi selvfølgelig tage højde for traktaternes rammer, herunder om kompetencerne og respekten for nærhedsprincippet osv.

Hele idéen med konferencen er at lytte til borgerne. Vi har derfor fra dansk side argumenteret for, at den afsluttende rapport – så loyalt og så objektivt som muligt – skal afspejle borgernes anbefalinger. Desværre må jeg sige, at jeg er oprigtig bekymret for, at det ikke nødvendigvis fuldt ud bliver tilfældet. Hvis jeg skal være helt ærlig, er jeg bekymret for, at konferencen nu bevæger sig i en forkert retning. En retning, hvor arbejdet i de enkelte arbejdsgrupper afhænger af, hvem der leder den. Og en retning, hvor især én institution i stedet for at lytte til borgerne bruger konferencen til at fremme egen politik og egne institutionelle ideer, hvoraf mange vil kræve traktatændringer.

Når jeg ser tilbage på den danske EU-debat, er det mit klare indtryk, at danskerne er optagede af konkret politik med fokus på at løse de udfordringer, som EU står over for. Det gælder bl.a. vigtige emner som klimaforandringer, migration og retsstatsprincippet.

Det er til gengæld mit klare indtryk, at institutionelle diskussioner fylder meget lidt i den danske debat. Spørgsmål som transnationale valglister, spidskandidatprocedure eller initiativret til Europa-Parlamentet synes simpelt hen ikke at være en prioritet. Derfor frygter jeg, at mange borgere ikke vil kunne genkende sig selv i konferencens udfald. Jeg tror, at denne opfattelse deles af mange

repræsentanter for medlemslandenes regeringer og for de nationale parlamenter, inklusive Folketinget.

Som I nok kan høre, er jeg gået fra at være bekymret til at være noget pessimistisk angående udfaldet af konferencen. Men jeg håber selvfølgelig, at konferencen i tide når at komme på rette kurs og sætte borgerne i centrum. Det har jeg løbende arbejdet for, og det er fortsat min holdning, at det er sådan, det bør være.

Katarina Ammitzbøll: Ministeren udtrykker bekymringer omkring konferencen, og efter at have læst samlenotatet deler jeg fuldstændig ministerens bekymring. Det virker, som om der er meget fokus på områder, som er af interesse for dem, der selv sidder i Europa-Parlamentet. Det gælder især med hensyn til spidskandidatproceduren, og hvordan man holder det hele i live. Der er ikke så meget fokus på borgernes synspunkter, og hvordan vi gør EU relevant for dem. Jeg synes, at det er bekymrende, også idet der er lagt op til traktatændringer.

Hvordan kan man efter ministerens vurdering prøve at påvirke det? Er der andre lande, som deler ministerens bekymring? Det er også højaktuelt for vores nationale EU-dagsordener – ikke mindst hvad angår afstemningen om forsvarsforbeholdet den 1. juni 2022. Hvis man ikke får involveret borgerne i tilstrækkeligt omfang og udvist tillid og engagement, kan det så ikke risikere at give bagslag? På den måde får man bare bekræftet, hvad man egentlig tænker: at Bruxelles er meget koncentreret om Bruxelles.

Udenrigsministeren: Vi deler fuldstændig bekymringen for den endelige rapport, og hvorvidt resultatet af denne vigtige øvelse bliver at lytte til, hvad de europæiske borgere har af input til EU-samarbejdet. Rådet, Kommissionen og Europa-Parlamentet kommer jævnlige på banen med deres synspunkter. Regeringen har samlet en gruppe af 12 lande, som har modsat sig traktatændringer. Det er ikke det, konferencen skal handle om. Så sent som i går var der møde i gruppen for at sikre, at det er borgernes forslag, der kommer til at stå i rapporten, og at de ikke bliver filteret igennem måske primært Europa-Parlamentets egne idéer. Dem må de meget gerne have – det er en vigtig del af debatten, men lad nu borgerne få lov til at komme til orde.

Jeg deler også bekymringen for, om det kan give bagslag, hvis der kommer en rapport, hvor borgerne ikke kan genkende det, de prøvede at sige, og der i stedet der står en masse om spidskandidatproceduren, transnationale lister og initiativret til Europa-Parlamentet osv. Det har jeg ikke hørt et folkekrav om i den danske debat. Den har været optaget af f.eks. klimaspørgsmål, migration, overholdelse af retsstatsprincipperne blandt EU's medlemslande og Europas rolle i verden – ikke mindst i en tid, hvor vores demokratiske værdier og retsstatsprincipper er under pres. Disse spørgsmål er helt afgørende for, hvad EU er, og hvad EU kan gøre ved de bekymringer, som borgerne har. Jeg tror ikke, at borgernes største bekymring er, om det er en transnational liste eller ej. Regeringen arbejder aktivt for, at det er borgernes forslag, der kommer til at fremgå af rapporten, men jeg tør ikke garantere, at det vil lykkes.

Katarina Ammitzbøll: Jeg er rigtig glad for, at ministeren og Danmark arbejder ihærdigt på at få borgerinddragelsen med og få det balanceret. Jeg er ikke klar over, om der er et særligt organ, der kan repræsentere borgerne, præsentere deres holdninger og samle dem, så de er sikre på, at de får det afspejlet. Er der stadig tid til, at man kan hjælpe de civile organisationer til at få løftet deres stemme?

Udenrigsministeren: Borgerne sidder med i konferencen, både i arbejdsgrupperne, i udvalgene og i selve plenarkonferencen, hvor man vedtager rapporten. Men uden at gå for meget i dybden er der lidt forskel på, hvem der sidder som formand for de enkelte arbejdsgrupper. Hvis jeg skal sige det lidt mere eksplicit, er det mit indtryk, at borgerne får lov til at få deres forslag lidt mere ufiltreret igennem der, hvor der sidder en rådsrepræsentant. Hvis der i andre arbejdsgrupper sidder en repræsentant fra en anden institution, er det, som om formanden for arbejdsgruppen prøver at præge arbejdet i sin egen retning i stedet for det, som borgeren har foreslået. Jeg tør ikke sige, hvordan det ender, men vi arbejder på det, bl.a. sammen med de 12 ligesindede lande. Jeg har rejst spørgsmålet flere gange i debatter i Rådet, og der har kun været opbakning til at holde fast i hele formålet med konferencen, nemlig at det var borgerne, der skulle komme med input, og ikke institutionerne.

2. Den landespecifikke retsstatsdialog

– *Politisk drøftelse*

KOM (2021) 0700

Rådsmøde 3867 – bilag 1 (sammenotat side 5)

Udenrigsministeren: På rådsmødet i november 2021 havde vi en landespecifik drøftelse af fem landekapitler i Kommissionens seneste retsstatsrapport fra juli 2021. På det kommende rådsmøde er der planlagt landespecifikke drøftelser af de næste fem landekapitler i retsstatsrapporten. Det vil sige Luxembourg, Ungarn, Malta, Nederlandene og Østrig.

Det er afgørende for regeringen – og også noget jeg personligt går meget op i – at alle medlemslande lever op til EU's grundlæggende værdier. Krigen i Ukraine minder os brutalt om, at vi aldrig må tage vores værdier og frihed for givet. Det gælder ikke mindst retsstatsprincippet, som er et værn for de øvrige værdier og f.eks. lige rettigheder for LGBTI-personer.

Kommissionens retsstatsrapport og dialogen i Rådet er vigtige redskaber til tidligere at opdage og forebygge negative tendenser, før de for alvor udvikler sig til problemer, som det er svært at rette op på. Derfor er jeg stolt af, at Danmark bidrog til at få initiativet godt fra start ved at være blandt de første fem lande, der blev drøftet forrige år.

Jeg forventer, at vi får en konstruktiv erfaringsudveksling ligesom tidligere gange, og jeg vil engagere mig aktivt i drøftelserne og støtte op om formatet, så det bliver videreført under fremtidige formandskaber. På den måde kan medlemslandene fortsætte med løbende at kigge hinanden i kortene og være med til at sikre efterlevelsen af retsstatsprincippet.

Da Ungarn denne gang er ét af de fem lande, der skal diskuteres, vil jeg udtrykke vores meget dybe bekymring for udviklingen i landet. Resultatet af valget var, at den siddende ungarske regering bliver ved magten. Der er derfor desværre ikke umiddelbart udsigt til en ændret kurs i Ungarn på retsstatsområdet.

Det betyder også, at jeg ser frem til den planlagte artikel 7-høring af Ungarn under rådsmødet for almindelige anliggender i maj 2022. Det bliver en god anledning til at udtrykke vores dybe bekymring og til at gå noget mere i dybden med de specifikke problemer i Ungarn, end det vil være muligt på et møde, hvor vi skal nå omkring om fem lande.

Til sidst vil jeg gerne tilføje, at Kommissionen tidligere på ugen offentligt har tilkendegivet, at den nu tager de første skridt for at anvende retsstatsmekanismen over for Ungarn. Det er ikke noget, som vi skal diskutere på det kommende rådsmøde. Men jeg synes, at det er en meget vigtig udvikling, som jeg gerne vil dele med udvalget.

Der er en række trin i beslutningsprocessen for at anvende retsstatsmekanismen. Det betyder, at Rådet først senere i processen skal tage konkret stilling til en eventuel sag mod Ungarn. Jeg vil løbende holde Europaudvalget orienteret om udviklingen, som jeg også selv følger tæt.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Mødet sluttede kl. 09.35.